

Motion till riksdagen 2005/06:Sk238

av Peter Danielsson m.fl. (m, fp, kd, c)

Pensionsförsäkringars förmånstagare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att begränsningarna avseende förmånstagare till pensionsförsäkringar bör tas bort.

Motivering

Den 1 januari 1994 ändrades kommunalskattelagens regler för pensionsförsäkringar så att även vuxna barn, över 20 år, kan insättas som förmånstagare till efterlevandepension. Tidigare kunde endast maka, make och sambo samt barn under 20 år få ut pengar från avliden persons pensionsförsäkring. Om inga sådana fanns tillföll det sparade kapitalet försäkringskollektivet, det vill säga andra försäkringstagare i försäkringsbolaget.

Regeringens motiv till att utöka kretsen av förmånstagare 1994 var att pensionsförsäkringar skulle kunna konkurrera med det nya individuella pensionssparandet (IPS), i vilket det sparade kapitalet tillfaller de efterlevande eller pensionsspararens dödsbo.

I nu gällande inkomstskattelag, som har efterträtt tidigare gällande kommunalskattelag, finns bestämmelser som reglerar vilka som får komma ifråga som förmånstagare till en pensionsförsäkring. Reglerna gäller såväl privata försäkringar som tjänstepensionsförsäkringar. I dagsläget är det make, maka, sambo (inklusive före detta makar och sambor), barn och makes och sambos barn.

Det innebär att barnbarn, syskon, syskonbarn eller andra familjemedlemmar inte får komma ifråga som förmånstagare. Konsekvensen blir en kraftig inskränkning av vissa medborgares frihet. Exempelvis kan ensamstående utan barn inte sätta in någon förmånstagare, vilket med tanke på att det rör sig om ett privat sparande är helt orimligt. Dessutom skulle en situation kunna uppkomma där försäkringstagaren får låta pengar gå vidare till sambos barn, men inte till sina egna barnbarn eller till syskonbarn, vilket kan vara aktuellt om

Fel! Okänt namn på

eget barn avlidit. Om av lagen godkända förmånstagare saknas försvinner pengar rakt in i försäkringskollektivet.

Ett annat exempel med orimliga konsekvenser är följande: en ensamstående man på 60 år dör och efterlämnar barn ett, 35 år, barn två, 33 år, samt ett barn på fem år till ett avlidet barn tre. Det finns pensionskapital om 600 000 kronor med efterlevandeskydd. Med nuvarande regler får barn ett och barn två vardera 300 000 kronor medan barnbarnet inte får något alls. Det går att med fog ifrågasätta om dagens ordning medför att pengarna hamnar där de bäst behövs. Är det hos de etablerade barnen med inkomster eller hos barnbarnet som förlorat en av sina försörjare som pengarna behövs bäst? Vi anser att det skall vara upp till försäkringstagaren att, utan inskränkningar från staten, bestämma vem som skall vara förmånstagare.

Reglerna är för övrigt helt inkonsekventa. Inom ramen för IPS, som enbart kan tecknas av privatpersoner, kan försäkringstagaren testamentera det sparade kapitalet utan begränsningar. I konsekvens med det bör samtliga begränsningar för övriga pensionsförsäkringar också tas bort. Inte minst om de konkurrensargument, i förhållande till IPS, som användes för att motivera utvidgningen av förmånstagarkretsen år 1994 skall fullföljas.

Det är vår uppfattning att staten inte skall ha synpunkter på vem som är förmånstagare. Staten skall inte heller ha synpunkter på familjebildning. Den som väljer att leva ensam och utan barn skall inte diskrimineras. Staten skall inte heller bidra till att vissa familjemedlemmar diskrimineras. Varför skall exempelvis sambos barn kunna bli förmånstagare, men inte eget barnbarn eller syskonbarn?

Begränsningarna avseende förmånstagare till pensionsförsäkringar vars premie är avdragsgill bör tas bort. Envar skall själv få bestämma över sina pengar, utan pekpinnar från staten. Det är ju den enskilde eller dennes arbetsgivare som har betalat in de medel som utgör pensionen.

Stockholm den 20 september 2005

Peter Danielsson (m)

Torkild Strandberg (fp)

Johan Linander (c)

Kenneth Lantz (kd)